

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т
О Б С Ъ Ж Д А Н Е
ПОСТАНОВКАТА НА "ПРАЗНИКЪТ"
от Н. Хайтов
Гост-режисьор Крикор Азарян

С о щ и я
18 февруари 1984

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	2
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	
Дико Фучеджиев	5
III. ИЗКАЗВАНИЯ	
Николай Люцканов	6
Николай Николаев	9
Иванка Димитрова	10
Виолета Бахчеванова	13
Любомир Кабакчиев	15
Татяна Масалитинова	18
Любомир Кабакчиев	19
Антония Каракостова	19
Асен Миланов	21
Виолета Гинцева	23
Асен Миланов	27
Димитър Канушев	27
Банчо Банов	30
Пелин Пелинов	32
Георги Гайтаников	34
Сава Хашъмов	35
Дико Фучеджиев	36
Асен Миланов	37
Любомир Кабакчиев	37
Антония Каракостова	37
Николай Хайтов	37
Крикор Азарян	43
IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	
Дико Фучеджиев	48

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И :

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: Банчо Банов

Антония Каракостова

Пелин Пелинов

Стефан Данаилов

Николина Лекова

Велко Кънев

Николай Люцканов

Любомир Кабакчиев

Татяна Масалитинова

Виолета Бахчеванова

Иванка Димитрова

Асен Миланов

Виолета Гиндева

Георги Гайтаников

Сава Хашъмов

Николай Николаев

Крум Табаков

Кирил Неделчев

Младен Младенов

Димитър Канушев

Крикор Азарян

Николай Хайтов

Александър Григоров

Александър Панков

Александра Маринова

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н

С Ъ В Е Т

О Б С Ъ Ж Д А Н Е

ПОСТАНОВКАТА НА "ПРАЗНИКЪТ"

от Н. Хайтов

Гост-режисьор Крикор Азарян

Състоял се на 18 февруари 84

Начало: 13 ч

- о -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другарки и другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Обсъждане на постановката "Празникът" от Николай Хайтов и гост-режисьор Крикор Азарян.

2. Разни.

Моля за оперативност и точност при обсъждането. Има ли други предложения към дневния ред? Няма. Приема се.

ПО ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ИЗКАЗВАНИЯ :

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Люцканов.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Не бях на обсъждането на пиесата при приемането ѝ. По-късно дочух солидни критически оценки, но сега мисля, че не са прави тези, които са дали такива оценки. Сега си давам сметка, че именно Народният театър е призван да поставя драматургия, която да разкрива народната душа и да долавя онези сложни и противоречиви процеси в нашия живот и сложните преобразования, които се извършват в него, на промените в душевността на хората.

Мисля, че това е едно значително, сложно, умно, с един великолепен език, съответстващ на Николай Хайтов произведение, което е необходимо на сцената на Народния театър. Давам си сметка, че при приближавания преглед тази постановка ще прозвучи силно, интересно, богато.

Изписани са много статии за търсенето на героя, който да не бъде едно всекидневие, а извисяване, да бъде онова нещо, което да бъде, както шаблонно се изразяваме, еталон, мерило, образец, духовно извисяване. Мисля, че това тук е налице и ако не е цялата истина за героя, то поне една категорично изречена истина.

Всичко това ме радва и се надявам, че и театралната критика ще го отбележи. И веднага искам да отбележа, че тук е една от най-интересните сподуки на постановката на Крикор Азарян. Марков на пръв поглед не е герой, а антигерой и в този антигерой нещампованият герой, с белезите на героизъм, един характерно ко-

медиен актьор изведнъж отива в една сфера и вплъщава в себе си тези черти на извисяване на сложния човек, на вечния Дон Кихот, на винаги рискуващия човек и като по закономерност губещия човек, но този, който ни оставя много.

Считам, че това е една от най-добрите сполуки на Велко Кънев – не става дума за майсторско присъствие, за органично присъствие, а за превъплощаване и осъществяване на национални черти и сега на този извисен българин. Той играе богато, разнообразно. Веднага искам да добавя, че по-голямата част от артистите играят на сцената с една лична тема. Учудващо е, че "аристократизмът" на Народния театър тук е пречупен в една страстност, в една сила, в едно целенасочено присъствие на актьорите, което е много интересно и без което вплъщаването на този народен живот е невъзможно. Толкова хубави сцени на страсти на целите, на действието, което е и белегът на един съвременен театър.

Струва ми се, че като цяло тази постановка е една интересна крачка и победа за Народния театър, за драматургията, за режисьора, за актьорите. На фона на българските пиеси тази е много интересна и интересно ще прозвучи.

Искам да присъединя и глас на утвърждаване на Георги Георгиев-Гец, на Татяна Масалитинова, на Красимира, на Райна, на Адриана Андреева, на Мамалев, който изведнъж зазвучава поне за мен неочаквано с една драматическа сила. Може би ми е неясен като решение Константин Цанев – не можах да го разбера, нещо не точно има в решението му.

Може би е необходимо някакво изясняване на една изходна позиция при решаването на сценичния разказ. Фактически той е едно следствие, на едно минало събитие, една рекапитулация. Щом е така, то основните герои, които водят следствието, са

Савата и Ламбрев, но нещо ми е неясно в крайния извод в отделното присъствие: разкаяние, борба на Савата докрай да докаже своята невинност или извъртане на Ламбрев – липсва ми известно изясняване, което е необходимо.

Още в конструкцията на сценичния разказ ми се стори, че е намерен един великолепен финал, който след това кой знае защо се нуждае от коментар: запява птичето и те мълчат – от това по-хубаво има ли? Като зряла зрителна зала ние сме стигнали до необходимите изводи: кой е виновен и защо е виновен – по-нататък пояснение и дефиниция на идеята при положение, че имаме едно великолепно сценическо присъствие, богато духовно, ми се струва това за излишно.

Струва ми се, че в богатото, независимо от условните предмети, протичане на живота, някъде музикалното оформление ми звучи твърде декоративно благодарение на това, че аз чувам стоте гайди, а на сцената са акордеонист и барабанчик. Или звучи хорово изпълнение... С нещо ми се нарушава една автентичност, една натуралност, която е така добре изразена в актьорите. А на сцената присъствува тази натуралност, изразена в присъствието на хората.

Това, което не ми достига и което поставя пред мен някои професионални задачи как би могло да бъде, дали съм прав или не, това е декорацията. Когато ни се показва тук изглеждаше по-поетична с тази наивна живопис встрани и с това великолепие отгоре, което е фактически мечтата на Марков, сега това не се получава, декорът не звучи, изконсумирам го първите няколко минути като рисунка, изконсумирам и формата и тя започва да ми прилича на тунела за разстрел в ШЗО, липсва ми един момент на поетичност – дори и да бъден осветен декорът по-ярко или затъм-

нен по-дискретно не оправя работата. Не зная какво би могло да стане тук, не мога да препоръчам, но казвам своето усещане и съждения. Както е долу подът все очаквам, че декорът не е завършен, звучи ми още като дежурна площадка от практикабли, не ми звучи като завършен декор, художествено обработен.

Моите възражения са отправени към липсата на една такава поетичност и недоказана метафоричност на образа. Ако тук там усещането за неидентичност на натурата в звука върху решението на Константин Цанев, върху самия финал, е малка част, а всичко останало е голямата част, изнамирането и въплъщаването на един нов герой и анализирането на една душевност, на едни сложни и противоречиви обществени позиции в един духовен народен живот — всичко това е едно много сериозно художествено решение.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Николай Николаев.

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВ:

От опит знаем, че когато нашият театър подаде ръка на голям съвременен български автор се ражда или голям провал или голяма сполука. Единодушни сме, че тук се получи голяма постановка в резултат на тази братска прегръдка.

Една от сполуките е, че в тази постановка има един мощен ансамбъл, нещо което в нашите постановки в последно време се забелязва. И това е едно от най-големите достойнства на постановката.

Съгласен съм, че на финала трябва да се завърши с тези хубави птици, защото зрителят по емоционален път е стигнал до поуката и няма защо да му я преразказваме.

В началото ме подразни боравенето с въображаемите предмети. Това е много хубава находка на режисьора, защото досегът с въображаемите предмети е в ретроспекциите. Това трябва

да остане, но да се усъвършенствуват тези условни движения.

Не ми харесаха ботушите на Комбито, тези на Велко Кънев също не звучат истински. Дори и тези галоши на Пехливанов не ми допадат.

Не съм съгласен напълно с Люцканов по отношение на декора, защото мен ми стоеше като някакъв красив похшупак, в който тези хора вътре страдат. А и какво лошо има в това да звучи като стрелбище. Притесняват ме само капациите в предния план, които не се използват, а са заковани летвички. Имах чувството, че някой ще се препъне в тях. Според мен пространството е интересно разчупено.

От записаното в началото на магнитофон не се разбира нищо, музиката го заглушава, а това е старт на пиесата. Трябва малко да се свие блендата на музиката, защото не се чуват актьорите.

Пиесата е много добре композирана, въздействува, има театър, който излиза от сферата на една селска тема.

Благодаря на всички колеги, които са положили толкова много усилия, за да стане това едно от нашите най-хубави представления.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Тази постановка открива необходимостта от една режисура, която трябва да се обляга на актьорската сила и талант. Това е необходимо за нашия театър. Увлеченията на някои режисьори да търсят някъде другаде изява на постановките, като помпозност и т. н. не могат да се увенчаят с успех.

Вторият принципен въпрос е колко е необходимо и важно да се облягаме на творчеството на големи автори, които могат

дълбоко по човешки да се опрат, да пипнат, да разгърнат проблемите на нашия живот. Мисля, че това трябва да стои много сериозно пред ръководството на театъра, особено за режисьорите, защото ми се струва, че като цяло не си даваме сметка къде е силата на нашия театър. Казваме, че е в актьорите, но в процеса на осъществяване на постановката не винаги е това.

За постановката: това е една великолепна работа, силно, могъщо, красиво, по човешки разкрита темата за съдбата на нашия народ, мъката за осъществяване на красивото, на мечтата ни, мъката, за която и ние сме виновни с нашите характери, защото не винаги умеем да се вележдаме в другите, в тези около нас, защото много пъти имаме някаква своя собствена правда, с която унищожаваме, тъпчем, създаваме трагедии и спънки за прогреса на обществото ни.

В този смисъл искам да се противопоставя на това, което каза Люцканов за финала и за образа, създаден от Георги Георгиев-Гец, както и този на Ламбрев, че трябва да се подчертае, че те са негативните. Те не са негативни, те са едно явление, които трябва да останат, защото с това не се свършва, защото ние продължаваме да действваме така, защото в нашия живот продължават тези негативни страни на действието, на нашата отпаденост, на наши лични мечти за осъществяване на наши идеали и т.н. Дори и за финала дали трябва да се каже от Татяна – трябва да се каже, трябва да има една планта на големите действия.

Не съм съгласна, че образът на Цанев не е намерен. Тази млада генерация се е откъснала от големите жертви и борба на такива като Савата и Марков. Това лекомислие някъде стига до нещата, а някъде се плъзва отгоре, е също ценно и също дава едно страшно звучене и те кара да се замислиш какво трябва да

се направи, та тези хора духовно да бъдат вилетени в тези, които са готови да дадат и живот, и всичко за една велика идея. Той не може да бъде друг, той е образ на едно поколение.

В постановката има малки технически неща, които ще се оправят, като намаляване силата на музиката, която е една много интересна фонограма, едни мелодии, които всеки познава, те са близки, оживяват и ни връщат към реалността, към нещо близко и сантиментално.

Моята забележка както при приемане на декора и сега стои: не е обработен подът, не диша черноземът, не се чувства сливане, че тези хора от тази земя се мъчат, за да израсне този български народ, минал през толкова трагически и исторически събития и сега носещ цялата тежест на характери, създадени през вековете от робството, от котерийни борби и сега също има тор за неща, които са негативни. Младенов е голям художник и може това да го направи — дали с няколко платна още или с потъмняване на пода, но нещо трябва да се направи, за да стане решението още по-интересно. А и този фон при добрата игра на колегите престава да ти действа, облъхва ни тази огромна сила на актьорското присъствие.

МЛАДЕН МЛАДЕНОВ:

Не е още довършен декорът, трябва да направим още нещо.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Липсва още нещо — няма го този компонент зрителят — тогава нещата ще добият своите връзки. Предлагам да се направят повече предприемни представления, за да зазвучи като една симфония всичко това — не на селото, а на всички нас, на нашето съществуване, на нашите мечти, на борбата ни в тези трудни минути, за да бъдем строители и осъществители на нашите идеи.

Пожелавам им "На добър час!"

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Виолета Бахчеванова.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА:

Аз гледах вчера представлението и това беше един момент, в който пред състава, участващ в "Празникът", имаше много неизвестни, много тревоги и тъга от заболяването на режисьора. Едно представление в същото време, играно с голямо чувство за отговорност и "Празникът" започна вчера. Ще споделя впечатленията си от това, което видях вчера.

Радвам се, че пиесата е наречена "Празникът". Мисля, че тя по много посоки носи това свое заглавие. Празник е, че на наша сцена стъпи Хайтов, празник е, че това е една чудесна режисура на Азарян, празник е за всички колеги, участващи в постановката, мисля, че ще бъде празник и нашата премиера и участието в прегледа.

Празникът е хубаво вплетен и ми беше интересно, че на фона на празника вървеше следствието. Не всички от Художествения съвет бяха запознати с драматургията, защото ние се включихме при приемането на костюмите и не знаях докъде нещата се простират като драматургия и докъде като режисура, но това няма никакво значение. Искам да говоря за тази постановка, която ми звучи толкова поетично и за която не може да се каже думата "бит", не може да се каже, че е селска пиеса. Това е една общеност, една поезия на големите български характери. За мен беше голямо щастие вчера срещата ми с тази постановка.

Търся разковничето не в ансамбъла – и друг път е имало ансамбъл – а в някаква душевна връзка, създадена се между режисьора и този ансамбъл, за да могат тези хора да покажат възможнос-

ти и качества и да не подценят участието си в тази пиеса. Когато още след първите репетиции ги питах как върви пиесата те отговаряха, че са много доволни и че много хубаво работят. Това, че те не са подценили задачата си и този душевен мост се е установил между тях, е нещо, на което можем да се радваме и всички да завиждаме, защото това е, което е дало някаква възможност да разкрият всичките си възможности и цялата си душевност.

Вече се спомена за колегите, но аз не бих подценила нито едно участие. Безкрайно се радвам на работата на Велко Кънев – тук той има един завършен образ във всяко отношение, точен, жив, искрен, дълбок, в развитие образ. Има много добре изработени и защитени сцени, като срещута му с учителката. Но не искам да говоря за отделни сцени, а за цялата постановка и за всички колеги, които участвуват в нея.

На фона на всичко това имам много дребни неща като бележки и те се казаха. Но все ми се струва, че боравенето с въображаемите предмети ме шокира и не мога да си дам сметка защо – дали в изпишването или в нещо друго. Но и искам да го защита, защото в цялата обобщеност никакъв бит не би бил подходящ. Може би са прави колегите, че трябва действията да се усъвършенствуват, по-леко и щино да бъде и да не усещаме като играят с въображаемите предмети.

Въпрос на дозиране е, защото на фона на музиката се губи голяма част в началото от експозицията на нещата. За хора, които не познават драматургията, както мен, ми изчезнаха фактически неща. В диалога между Гец и Велко се губеше съдържанието и не можех да разбера откъде започна големия им спор. Венко също говори много тихо, музиката го покрива и се губи текстът.

Ако днес е стъстено темпото, то към края ми се струва,

че спадна. Но се надявам, че тези дребни неща ще се оправят, защото се виждат от режисьора.

Пожелавам "На добър час!"

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Кабакчиев.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

Първо искам да приветствувам един такъв автор като Николай Хайтов в нашия театър. На много тук е известно, че ние години чакахме пиеса някога, която не дойде, но сега неговата поява при нас е поява наистина на Николай Хайотв, на този автор, когото ние много уважаваме и обичаме с неговия блестящ език, с неговото намиране на конфликтни ситуации, с неговата смелост да постави проблемите, с точността на редица реплики, които насочват направо към сърцевината на нашите проблеми в селото. От все сърце се радвам, че се появява такава пиеса.

Помня първия вариант и имах много бележки по него, които споделих и в заседанието на Художествения съвет и които споделих с Крикор Азарян. Сега виждам, че е направена голяма и сериозна крачка с този нов вариант на пиесата.

Основната ми забележка и по композицията – формата е ясна и определена, почива на реминисценция, форма, която ни е позната и няма нищо лошо в това от пиесата на Пристли. Избрана е онази композиционна форма, която има "Инспекторът дошел", която има в "Опасният завои" и други. Но всичко това е придобило наш български блясък и това е много добро.

На второ място искам да изтъкна режисурата на Крикор Азарян – режисура сложна, аналитична, с много точни акценти, с много лирика. През антракта говорихме, че съжеляваме за преминаването на Азарян в друг театър.

На трето място искам да изтъкна актьорското изпълнение и особената си радост от това ново появяване на Велко Кънев на нашата сцена. Ние много привикнахме да го виждаме в светлината на комедиен и сатиричен актьор, където той показва много сила, но тук той е пропит с толкова лиризм, което за мен беше голяма изненада и много се зарадвах на неговото изпълнение. Имам бележки за отделни места в изпълнението, които ще му кажа, но цялостното изпълнение и появата на истина е на един по нов начин въплътен герой от така наречените стръмни светли характери.

Общо и за страстта, с която играят артистите – и Гец, и Таня, и Кавадарков, и всички – това е белег на умението на нашия състав да защитава страстно темите и образите. Това също е много голяма сподука на постановката.

Но при някои артисти се промъкват места на театралност. Понеже тук се играе на истина всеки малък елемент на театралност трябва да се избегне.

За декора – мисля, че бележките на др. Димитрова са правилни. Трябва да се играе на три елемента, които са загатнати: единият е градината и небето – мечтата, другият е грубата земя. Тя трябва да бъде очертана. Има три площадки, които с това синьо са достатъчни, за да може да се разиграе грубата земя, грубата, тежката, мащабната, тежача понякога и върху душите, но хранеща земя.

Имам усещането, че тази мечта, осъществена в небето и встрани, би могла още цвятово и светлинно да се разиграе, да се усмихне още, а долу земята да натези още, да я усещаме – мисля че това ще стане по пътя на контрастите, защото контрастът не е изведен с пълните си контури, не е реализиран докрая. А това е във възможностите на художника.

Имам няколко бележки:

- първо, че при първия вариант имаше два много сериозни акцента, които сега се загубиха: акцентът каптаж и акцентът плашило. Предложението ми е на базата на този текст тези два акцента да се изведат, защото те са съществени. Те изчезнаха в колоритността на някои сцени, които малко в повече въздействуват, като историята с Комбито. А каптажът и плашилото са едни от големите теми в пиесата.

За мен всички сцени от момента на съобщението на Константин Цанев за това, че него го няма, т. е. от влизането на Мамалев до монолога на Гец всичко това е излишно. Затова не случайно започнах с композицията. Монологът на Мамалев и на Адриана долу на площадката не допринасят нищо по стъпалата нагоре към извисяването на цялата пиеса. Ако се махнат тези сцени, които траят около десетина минути, първо композиционно много ще се стъсти пиесата и второ, няма да повтаряме едни и същи теми. На мен монологът на Мамалев вътрешно не ми е нужен - достатъчно се занимавахме с Ухото.

Започнах да ставам чувствителен след гледането на "Солунските атентатори" - за нас започва да става национална гордост да показваме навсякъде, че имаме предатели и шпиони. Тук шпионството за мен вече е изчерпано.

Образът, който създава Коста Цанев, за мен е пълноценен. Той съобщава, че се изпълнява музика за този, когото го няма и Гец започва великолепния си монолог: защо сте се вторачили всички в мен - какво искате да кажете, че аз съм виновен ли? И тогава целият финал ще добие друга динамика. Моля да се помисли по това, защото ми се струва, че това ще бъде огромен скок за второто действие.

Искам да се спра и на условността и въображаемите предмети. Разбирам защо е направен този ход и в първата сцена ми е достатъчен, за да се каже, че това е възпоменание, реминисценция, ретроспекция и т. н. Мисля, че оттук нататък няма да загубим нищо, ако започнат да се смесват нещата. Там където не може да се сложи истински предмет ще играят с въображаем, но където може ми звучи като елементарен театър при тази истина, която е потърсена. Колкото и ловко да го изпълнят артистите ще звучи като етюд за първи курс. Няма да се загуби нищо, ако се вмъкнат реални предмети.

Като заключение искам да кажа, че въпреки направените от мен бележки, отнасящи се до смисловата страна на постановката, мисля, че се намираме пред един наистина хубав празник за нашия театър и че в навечерието на прегледа се появява една хубава надежда, която ще бъде успех за цялостния преглед, а не само за нашия театър.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Татяна Масалитинова.

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Струва ми се, че преходът от едните сцени към другите трябва да бъде по-плавен и да не се усеща. Това е разказ за този човек – за Марков – и когато вначалото се явяват тримата: Витка, Савата и Ламбрев, тя казва "и на мене" и изведнъж те изчезват в тъмнина и като в студио Х се появява този призрак – защо? Той трябва да дойде неусетно, тя може да говори нещо за него, докато той влиза, те го извикват в съзнанието си. Звучат ми малко грубо тези преходи, трябва по-неусетно да се преливат нещата.

Що се отнася до въображаемите предмети има една неточ-

ност — Марков идва с пушка, с прасе, а носи въображаеми клонки — той и клонки трябва да донесе. А във въображаемата сцена всички се появяват с истински пушки. Получава се така, че ни питат не ни ли е готов реквизитът.

Прав е Кабакчиев — защо тя трябва да шие на тази машина? Тя с нищо не допринася, защото в една битова сцена би шила така, но тук тя има важни въпроси за решаване. Звукът може да остане, но да се помисли, защото има неща, които объркват зрителите.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

Искам да допълня — финалът на Татяна е необходим, но ние отдалечаваме финала с онези сцени, за които казах, отдалечаваме присъствието на Велко, за нас той ни е нужен да остане в съзнанието — той и Гец, двата центъра. Но с другите сцени толкова отдалечаваме неговото присъствие, че той започва да ни чезне. А на нас той ни е важният, той ни е скъпият. А като изчистим тези сцени отиваме направо към финала и в съзнанието ни остават Марков и Савата. Тогава ще се полуми динамичен и смислов финал.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Пред нас е резултатът от съвместната работа на режисьора с автора и искам да кажа, че това, което е направено с окончателния вариант, е равно на творчески подвиг, защото пиесата е преобразена и отвътре е подплатена с една нова структура, което дава невероятно силно празнично усещане в допира с нея. В крайна сметка това, с което се занимават героите, ни застава и ние да се занимаваме, до каква степен разликата между истината и полу-

лъжата в края на краищата взема жертва всеки един от нас в живота и довежда до много по-страшни катаклизми. Това е, с което сезанимава пиесата в атмосферата на един празник.

Великолепен е образът на Марков, изграден от автор, режисьор и актьор и всички около него. Трябва да се помисли по първата поява на Марков, защото никъде след това реминисценциите не пречат както първото излизане на Марков. Както е ефективен финалът на Марков, – излизането му преди гърмежа – така ми се струва, че това рязко загасяне на светлината празни.

В конструкцията на постановката много силно впечатление ми прави една от възловите сцени – финала на първата част – несъстоялото се партийно събрание. Тя е един много хубав режисьорски акцент, с трагедийни интонации точно по посока на тази тема, на която се строи пиесата: как се осамосакатяваме, не казвайки "не" в определен момент, не спирайки нещо, което може да се спре и сами себе си ограбваме от едно човешко богатство, което всеки от нас носи. Тя е много силна сцена и в тази посока на мисли бих назовала и първата сцена с Красимира Петрова, която също е много силна – на Марков с Борисова. Във втората сцена ми липсваше осакатяването на самата Борисова в хода на тези конфликти и перипетии, т. е. има нещо накърнено във вярата ѝ и в открителството, че е срещнала този човек – тя напуска. Има една доза смърт, която носи в себе си, някаква скършеност. Много лесно постижимо за актрисата е да го направи – да zazвучи една трагическа тема на разминали се хора. Има го в драматургията, има нещо, с което се разминава това момиче.

Съгласна съм, че Велко Кънев трябва да има реквизит и нищо въображаемо в него. Тези, които разказват, могат да останат с въображаемите предмети. Мен не ме подразниха пушките на гава-

зите на Савата.

Във втората част при започването на шествието с маската не можах да разбера какво стана, та Кавадарков се отказа, а Райна пое маската. Не зная защо, но в тази сцена на ритуала ми попречи решетката, зад която са музикантите. Не би ли могла при тази сцена да се махне решетката?

Струва ми се, че репликата на Савата, която е много важна и възлова за това, че не е повярвал само в черешовата градина, трябва да дойде преди финалната сцена, преди сцената за гибелта на Марков, за да може там да се отиде на последната реплика — да падне монологът на Мамалев и всички реплики до репликата на Татяна: че всички са виновни, че всеки има някаква вина. Усещането ми е, че оттук нататък ние обясняваме нещо, което е ясно на всички за вината. Може би трябва да се прецизира баластът от текст, който много тежи там, нечисто е. Възстановиха се събитията и всеки поема голяма част от вината. Единствената важна реплика е на Савата, че не е повярвал на тази градина. За останалото ми се струва, че не е нещо, което да не можем да си спестим. Нещо декламативно и декларативно звучи във всички тези сцени.

Вярвам безкрайно много в силата на тази пиеса, на силата на тази постановка — като произведение, като режисьорска работа, като авторско постижение. Мисля, че режисьорът трябва да се върне в този театър.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Асен Миланов.

АСЕН МИЛАНОВ:

Много голяма е сполуката. Театърът така трябва да върви и ако случайно има спадове в драматургия или режисура това си е естествено. Но този път и в двете отношения сме на висока степен.

Но най-голямото постижение на театъра е това, че имаме среща с голямо драматургическо произведение. Още първия вариант, който четох, ми направи огромно впечатление. Той не е изменен – този драматургически автор е и в тази нова форма. Тук става дума само за изменение във формата – тази форма изисква известни точности.

Освен похвали искам да отправя и някои препоръки. Има празник, но той не е достатъчно празник. За да стане достатъчно празник трябва да стане голяма дандания, а за да не е трябва да се помисли какво трябва да е, за да може веднага вътре в празника да дойдат всички реминисценции, така леко както е драматургията силна – едно до друго вътре в отделните начини на отделяне от празника имате дупки, неточности, неверности, дори самото начало още не е точно. Може би още първите реплики и този голям шум заедно, докато стане точно момента, в който "ами" – ако ще и пълна тъмнина да е – тогава е метод, тогава е начин, тогава разбирам. Но така не се разбира, не е тъмно, на някои прави впечатление, че е много осветено – не е така. За всички тези места може да се поговори, да си помислите, но трябва да бъдат точни.

Искам да оспоря в едно др. Кабакчиев – няма по-добър нов подслушвач от новото произведение и Ухото на Хайтов. Това трябва да остане на всяка цена, това е бисел в драматургията и то решава много проблема, защото първа част завършва с неясни още разкрития, не всеки още е ясен за нас. Ние чувствуваме, че има злини, но какви. Ухото с неговия трагизъм е една безизходница, той е силна роля и не бива в никакъв случай да се махне. Всичко това е само защото са неточни промените – не навреме иде. Не може в този момент на сцената да стои Марков, а до него да се говори или да се гледа – невярно е, разсейва се. Или да се отсече едното за сметка на другото, или да се намери точно. Дори и началното влизане, за което се говори, трябва да бъде точно,

той може да влезе спокойно, може и преднамерено да влезе в началото, но после трябва да изчезва, когато другите говорят и те трябва да изчезват, когато той говори. Не могат само така да стоят и да гледат, а и не гледат.

Постиженията са много големи, всичко е много силно, но когато са така разбутани изведнъж не се вижда защо са тук, защо не са, а не защото трябва да се махне сцената. Няма по-добро Ухо в нашата драматургия, то е ново качество Ухо, няма го и в съвременната наша и европейска драматургия, доколкото съм запознат.

За терена – всеки може да си представи, че е чернозем. Но ако се остави само едната врата, то другата е безсмислена. Има допълнителни работи, които не играят и особено не трябва да играе вратата на декора.

Препоръчвам задната страна да бъде двойно по-широка – колкото да мине човек – достатъчна е да закрие онази дупка, ще закрие това, което го няма. Нямаме празник, а сте го нарекли празник. Въпреки всичко бих държал за името "Каптаж", но може и "Празникът" да бъде – хубаво е заглавието и отговаря.

Сцената с плашилото също не се получава.

За завесата – направете я както е вътре. Задължително е да е същото.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Виолета Гиндева.

ВИОЛЕТА ГИНДЕВА:

Излизам много щастлива от днешната репетиция, защото все още в рамките на несъвършенствата на една репетиция, представена за нас, в рамките на театъра, ще бъдем свидетели на една цялостна постановка, на едно постижение във всяко едно отношение

на всички компоненти, които се наричат театър, а това не ни се случва често. Затова съм много щастлива от резултата на този тримесечен труд на колегите. Познавам добре литературния материал на Хайтов, гледала съм и филма по този материал, познавам го в големи подробности и съм безкрайно приятно изненадана и щастлива от това, че тук е намерено едно съвършено друго решение на този материал – не по-слабо от звученето на драматургията, а равностойно на нея, което е голяма предпоставка за успеха на постановката.

Наред с тези два компонента в работата на театъра ни пак като равностоеен елемент стои целият актьорски ансамбъл. Това е щастлив изход от нещата, защото във всяка постановка сме имали по няколко постижения, но рядко ни се случва ансамбълът да бъде така тотален, както тук.

Има дребни неща, за които трябва да се спомене, но има достатъчно време и е в рамките на възможностите ви да ги коригирате. Мен ми харесва принципът на действията без предмети в реминисценциите. Ако нещо дразни колегите то идва от две посоки:

– първо по линия на това, че те се изпълняват сега с твърде голямо внимание от страна на актьорите – това трябва да се прави механично, като се отдава повече внимание на диалога с партньора;

– второ, еkleктиката между привнасянето на предмети от реалното действие в сцените на реминисценция.

Това се получава на няколко места:

– прасето, което за първи път се появява като реален предмет в реминисценцията. Разбирам, че ако го махнете, ще се лишите от една усмивка в публиката. Но да се помисли дали в името на принципа и чистотата на постановката няма да се откажете

от тази лека усмивка от страна на публиката – малко евтинее в тази мащабна философска постановка, която е направена. Откъде се появи това прасе под кърпата, докато всичко досега беше много точно;

– съгласна съм и с машината, че нищо не ти помага – тя е излишна, може да се остави звука ѝ, но работенето на нея е излишно;

– Кавадарков внася от реалното действие в реминисценцията бутилката с питието – малко преди това той пие от въображаема бутилка, това е излишно и дразни;

– учителката си събува ботушите наистина – ако всичко ще бъде с въображаеми предмети тя трябва да е боса и с въображаемо събуване;

– същото е и с пушките – или трябва да се разреши само Марков да бъде с реални неща навсякъде, а всички останали с въображаеми предмети.

За мен образът на Константин Цанев е ясен, това е категория на нашата младеж, която към всичко се отнася с една усмивка и с пренебрежение към другите, стига на тях всичко да е наред. Това е принципът на тяхното съществуване и той много точно носи на сцената това. Вярно е, че е по-бедно като драматургия, но и не е необходимо да бъде налагащо се.

Разколебана съм малко дали трябва да се съкратят тези сцени, защото това не е само двубой между Марков и Савата, това не е дори двубой, а масирано отражение не само между двамата. Тези сцени може би трябва актьорски много бързо да се стегнат като ритъм. Има истина в това, което Кабакчиев казва, че нови факти не ни допринасят. Но те допринасят за тази философска мисъл, която искате да прокарате от сцената, че не само Савата и Ламбрев са виновни за смъртта на този човек. Виновен е не само

всеки един от героите на сцената, а всеки един от нас за смъртта на този човек, от тези, които сме на улицата, от тези, които сме в залата, от тези, които сме зад кулисите – всеки един от нас поне с толкова е виновен за смъртта на този човек. Това е по линията както го внушавате и по линията на тази мисъл те са нужни. Но и в това, което Кабакчиев изтъква, също има голяма доза истина и трябва да се помисли как актьорски да се стъсти, защото натежава и спомага да не се развива действието стремително, както трябва да бъде при финал.

За декора и костюмите – каза се от художника, че не е завършен декорът. Струва ми се, че в изпълнението на декора има нещо, което ако се завърши няма да звучи така, но лично мен ме дразни и ще се опитам да кажа какво точно: дразни ме изпълнението на мечтата – звучи ми малко като рекламен плакат на селско кино. При тези две пана, едното от които завършва със синьо горе, а другото рязко започва със зелено, ако се прелеят цветовете горе синьото в зелено където се съединяват платната, ще бъде по-добре, защото така стои малко грубо. Мечтата трябва да звучи естетично. Ако се прави двубоя между мечтата и чернозема задължително трябва да има естетика, а да не се гони тази наивистичност и плакатност и безперспективност на рисунката.

Има символ в тези задънени прозорци, за които толкова се говори, но трябва да се отиграе от някого, за да стигне. Иначе така стои ненужно и е по-добре да се махнат. Ако се отиграе стои като категория, в противен случай стои като излишни детвички.

Има малка еkleктика и в костюмите, има разлика в сезонното облекло. Мен ме дразнят ботушите и на двете жени. С такива ботуши е невъзможно да се отиде на село, а не да се качиш и в

планината. Костюмът на учителката също ми звучи фалшиво, като от списание и с такива костюми в София е трудно да се видят жени.

Искам да благодаря на целия състав – удоволствие е да ги гледаме: и работата на Велко, за която се говори толкова много и която е с толкова нюанси, с толкова дълбочини, и Таня, която от този материал направи толкова много, и Мамалев, който изненада с този драматизъм, за което го поздравявам.

Най-голямото постижение е, че в целия ансамбъл всеки един е категория социална. Това е много важно.

Желая ви "На добър час" и съм безкрайно щастлива заедно с вас!

АСЕН МИЛАНОВ:

Стана въпрос за финалните реплики – направи ми впечатление и искам да кажа, че имах нужда след птичките от още нещо. Репликата трябва да завърши с думите: "... който вече не е между тях". По-нататък вече е обяснение.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Димитър Канушев.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Много неща се казаха и трябва да се съгласим с по-голямата част от тях, затова ще бъде кратък.

Познавам и двата варианта, написал съм и текст към програмата на театъра, харесвам много пиесата. Изправени сме пред един голям успех не само на автора, но и на българската драматургия, и на Народния театър. Критиката ни ще има достатъчно поводи за изводи, обобщения и прочее. Без съмнение освен на автора този успех е в резултат и от сътрудничеството на театъра с този режисьорски екип.

Има съществени различия между първите два варианта и

това, което видяхме, е най-голямото доказателство. Няма да правя анализ на пиесата, искам само да кажа, че и самото заглавие, и в пиесата има една метафора и всичко натам трябва да се подведе. Видяхме, че в голяма степен постановката е готова. А и в заседанието на Художествения съвет за пиесата на Павел Вежинов в голяма степен на готовност разглеждахме нещата. Ако има някакви бележки те основно се свеждат до това – до извеждането на тази метафора, до разкриването на поетическата природа и същност на пиесата, независимо от частните бележки в другата посока, които могат да се искат и да се направят.

Интересното в тази пиеса е, че това е един разказ, който обективизира нещата и дори ги прави в някаква степен епични. Това е една много широка представа за времето, без да губи пиесата своята поетическа същност. Не зная откъде идва това – от опита на Хайтов в киното ли, от прозата ли, но има и други случаи, когато се преработва едно белетристично произведение, но то не притежава тези качества. Връзката със сценария на "Черешова градина" е много малка, това е само един повод тематичен и събитен, за да се създаде една нова художествена реалност. Конфликти има и във филма, но те се разработват на друга художествена основа.

Много силно впечатление ми направи усещането за природата. То е много силно в творчеството на Хайтов, поетиката на неговото творчество, което е уловено в постановката. Мисля, че то е едно от нивата на тази метафора, която споменах. Разбира се, има моменти на театър в театъра, на игра и търсене вътрешно разнообразие, духовно и художествено богатство на това изкуство, което е несъмнено качество. Смятам, че това е нещо отличително за българската драматургия напоследък – и на театъра, и на режисурата, което тук го има в пълна мяра.

За да не говоря повече общи неща искам да бъда делови и да кажа някои критически съображения. Когато четох пиесата нямах усещането, че Комбито и Патравото нямат място в живота и в пиесата. Има нещо в повече – те не са тези герои, колкото и да са шарени и любопитни, които да имат централно място в пиесата, а са периферни герои.

Когато гледах представлението си зададох въпроса дали решението на образа на Борисова е това. Все си мисля, че този образ е много поетичен, но от костюма и от решението имах чувството, че е една по-земна, по-банална героиня. Мисля, че един такъв човек като Марков трябва да има извисено поетическо мислене с висока нравственост и трябва да има партньор, който да му съответствува в по-голяма степен.

В края на първо действие появата на партийния работник от града е нещо чуждо на постановката – с този костюм, с този актьор, без текст – мисля, че има нещо останало от шаблонните представи за партийния инструктор.

Мисля, че кулбанът на плашилото минава банално. Разбирам, че се търси някаква кореспонденция с началото на представлението, с хорото. Може би трябва да придобие по-значителна поетическа стойност, но си остава към по-конкретното.

Трябва да се помисли за промяна в костюма на Велко във втората част. Има някаква монотонност в костюмите.

За образа на Сава та и последния му монолог – имам критическа бележка и към текста. Той казва: дадох ви хляб, дадох ви хубава мебел, дадох ви всичко. Нека това да го каже, то е правдиво, това е неговата гледна точка, неговия манталитет, но ми се струва, че не могат всички така мълчаливо да се съгласяват с това. Тук е необходима някаква реакция от страна на седото.

Мисля, че и първият разговор за училището мина вяло.

В заключение, без да правя анализ на успехите на актьорите, особено на Велко и на Гец, искам да кажа, че театърът ще има една проблемна пиеса и проблемен творчески успех, който носи в голяма степен полемичност с оглед на общото състояние на българската драматургия и театър и като насока, и като художествено качество, като майсторство и зрелост, така че постановката не само ще бъде на нивото на Народния театър, но и ще повиши това ниво.

Пожелавам "На добър час"!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ:

Трябва да се изрази благодарност за постъпката на др. Крикор Азарян, който от болницата излезе, за да се спаси премиерата. Позволявам си най-сърдечно да му благодаря.

Смятам, че тази пиеса – трета подред съвременна на наша сцена – доказва още веднъж истината, която всички знаем, но като че ли бягаме от нея: няма успех в театъра без съвременна драматургия. За наша радост и третата ни постановка е създадена от такъв крупен народопсихолог и писател, от такъв човек с усет за съвременността, като Николай Хайтов. Мисля, че в остротата на гражданските проблеми в тази на пръв поглед селска пиеса е нейната сила.

В това отношение се каза много и аз смятам, че това е едно стъпало в развитието на нашия театър и едно стъпало в развитието на главния образ, на героя на нашето време, което ни води към мисълта, че трябва да търсим съвременни пиеси от големи майстори на перото. Това е единственият път за Народния театър.

Смятам, че е стъпало в развитието на проблема за положителния герой образа на Александър, с неговия антигерой, с неговата чудатост, с неговата неотстъпност и сложност. Изпълнението на Велко Кънев е великолепно, както и на всички актьори.

Искам да споделя това, което не ме задоволява в постановката. Не ме задоволява образа на Ламбрев, който не е изяснен. Все пак с Ламбрев започва пиесата. Той идва, желае ли той да узнае истината или не? Желаете, затова е и пиесата. До какво стига Ламбрев накрая не ми е ясно.

Струва ми се, че от отношението на представителя на Окръжния комитет, който идва тук едва ли не като в собствено феодално имение, той трябва да стигне до нещо накрая. Този въпрос за мен е основен, съществен, дори проблемен. Но ми липсва отговорът му до края на представлението. Доброто изпълнение на Венелин Пехливанов е едно и също до края – защо ни е тогава цялата пиеса, за какво ни е този катарзис у героите, които не стигат до нещо. Ламбрев е главен герой в пиесата, по-главен, отколкото Савата. Виждаме го, че веднъж помага, веднъж спира, друг път обръща внимание, тук е тайната на финала, според мен. Но това трябва да се предостави на автора и на режисьора.

Смятам също, че на финала тези сола на главните герои са излишни – не за друго, а защото са повторение, всичко това вече е казано. След оная изключителна сцена, която прави Ухото, в която говори за децата си, всичко останало вече е по-слабо.

Смятам, че би трябвало да остане в съзнанието на зрителя образа на Александър, да не го отдалечаваме. Трябва да се отива стремително към финала без тези сола, които са само повторение на вече казани неща.

Мисля, че едно от големите качества на режисурата на Крикор Азарян, която ни е известна, е, че и тук запазва своето

чувство за зрелищност, за театралност в театъра. И от тази зрелищност – в най-добрия смисъл на думата – и театралност – в най-добрия смисъл на думата – ние не бива да се отказваме. Напротив, трябва да акцентираме върху нея. Но вярно е също така, че на някои места тя отива във външно театрализиране, което трябва да се избягва. Има го дори във виртуозното изпълнение на Велко Кънев. Работа на актьорите е да го намерят къде е.

Убеден съм, че това е една от най-големите сполуки, които има нашия театър. Убеден съм, че нашият театър ще има много голям успех и от цяло сърце им пожелавам "На добър час".

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Пелин Пелинов.

ПЕЛИН ПЕЛИНОВ:

Искам да се присъединя към радостта на др. Кабакчиев и на всички останали, че Хайтов най-после е в нашия театър. Дълги разговори имахме с него и преговаряхме за друга пиеса, но изведнъж се появи тази съвременна драма, за която не съжалявам. Трябва дори да призная, че завидях на автора, защото и аз се занимавам с такива неща, че той е успял да види една съвременност в нейната остра конфликтност, в нейната сложност и динамика. Хайтов е успял с тази пиеса и този успех е не само негов, той е и на нашия театър, безспорно ще се превърне след време и на цялата ни драматургия.

Не мога да кажа дали този вариант, който е чисто наше произведение, защото е написано от автора, но под силното влияние на режисьора и художника, дали това е по-добрата пиеса или онази, която се появи в първия вариант. Мисля, че онази беше по хайтовска пиеса. Това, което поднесе на театъра, е малко встрани от неговото творчество. Но не мога да преценя кое е по-доброто, но това, което днес видяхме на наша сцена, ме задоволява

много. Няма да повтарям хубавите неща, които казахте, а ще се опитам да акцентирам на някои неща, които ме смущават малко, за да може режисьорът да помисли още малко и ако сметне за необходимо да направи нещо.

Първото е, че преходите между реалното действие и ретроспекциите не са още получени. Вероятно в улягането на постановката тези преходи ще станат по-естествени. Сега те ми звучат театрално.

Второто нещо е за условните действия, които, според мен, не са никак хайтовски, а са чисто театрални и мисля, че режисьорът трябва да се раздели с тях. Силният ми аргумент е този, ако го споделяте, че Хайтов ни представя една реалистична пиеса, в която режисьорът търси една условност, която е не-нужна. Какво би му пречило чашите да са си чаши, бутилката или дамаджаната да са истински, а не да оставят едно недоумение особено в първите няколко сцени у зрителя с тази условност, с която докрая свиква, но защо трябва да го принуждаваме.

Много е прав Кабакчиев, когато изрази своите бележки за земята. Мисля, че декорът в това отношение не е сполучлив. Мисля, че не е сполучлив и в небето. Има нещо потиснато в него. Дори тези платна не ми харесват, но земята е задължителна. Тези дъски и черчевета са излишни тук. Трябва една земя, която не тежи като земя, а в същото време е и поетична. Трябва да ви припомня разказите за димящата земя в старите класици, което е също поетична метафора.

Не ми харесва това заглавие и мисля, че е натрапено. Гледайки днес пиесата мисля, че то е едно следствие, но подобно заглавие също не е хубаво.

Не искам да опонирам на Кабакчиев, а да изразя собст-

вено становище – мисля, че двете сцени и особено изповедта на Патравото не ми тежат. Те имат смисъл в цялата тази история, наречена "Празникът", те имат смисъл като поглед от другата страна, те са значими и верни.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Георги Гайтаников.

ГЕОРГИ ГАЙТАНИКОВ:

Съгласен съм в положителния смисъл на всичко, което се каза за постановката. Искам да започна с репликата на др. Канушев във връзка с проблемността и то не за да му противореча, а напротив. Ние сме имали и други проблемни пиеси в нашия театър, проблемността е характерна черта на нашата продукция, но проблеми, обвеяни с такава човечност, поднесени от живи хора, с такъв хуманизъм и така истински, това не ни се случва толкова често. Заслуга за това имат и авторът, и режисьорът, и актьорите. Но в основата на всичко това стои едно доверие, една любов, която е обвеяла тези три компонента: актьори, автор и режисьор. Трябва да ви кажа, че това толкова силно личи, че не можем да не го споделя. Това беше в нашия театър и когато правехме постановката "Сборен пункт". Това винаги дава добри резултати.

Щастлив и развълнуван съм от това ново наше представление, то не може да няма успех, театърът ще се представи блестящо на прегледа на българската драма.

Искам да обърна внимание на някои моменти: когато героите излизат от реалните сцени на мен ми е много силно и хубаво това, че те продължават да присъствуват на сцената, а не излизат от рамката. Но ми се иска, когато в момента играе актьорът и се обърне и направи две – три крачки и замръзне в позата, това да не се отдели тогава светлинно, а да има подготвена сянка, в която с тези две – три крачки той да влезе. Защото на ме-

ста се получава разминаване у зрителя – те наистина ли присъствуват или си отидоха? Говоря за доверчивия и благодарен зрител, който с доверие се отнася към това нещо. Това ще допринесе допълнително за по-голяма убедителност и по-голяма сила.

За пода – лишетете се с това ваше хрумване с тези прозорци. Това е ненужно, само вие двамата ще си го знаете и ние, които сме посветени в това. На никого в залата няма през ум да му мине защо е направено. Може да не звучи грубо и натурално като земя, но трябва да бъде обобщено, а то ще бъде като символ земя във всички случаи, трябва да потъне, да го няма на сцената.

Пожелавам "На добър час"!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Съва Хашъмов.

САВА ХАШЪМОВ:

Искам да взема отношение първо по критичните бележки и съображения по готовата вече постановка съм съгласен с тези, които изказа Асен Миланов. Това са и лично мои съображения и забележки, същото както и неговата защита на отделни моменти в пиесата.

Прекланям се като артист пред таланта и майсторството на Велко Кънев.

Възхищавам се на дискретността, с която играе Георги Георгиев-Гец, на умениято му да подчини темперамента си на изискванията на една такава роля, защото той можеше да се развихри в тази роля.

Благодаря на Азарян за работата му с артистите – нещо, което лично аз много високо ценя, в случая умениято му да накара артистите да играят със страст и със стръв. Мисля, че е дошло време така да се играе и по никакъв друг начин. Благодаря

за желанието и непримиримостта му да постигне тази истинност, която мен най-много ми харесва и която ме заливаше от сцената — истинност във всичко.

Емилиян Станев беше написал едно изречение: "Вас не ви ли измъчва красотата", Павел Матев му посвети: "Мен ме измъчва красотата" — искам да благодаря на Хайтов за борбата му за истинност, за истина и за красота, за това, че ме доближи до тази борба и ме накара да живея с нея.

~~Присъдите~~

Става дума не само че композиционно ми тежеше сцената след Мамалев, а за това, кой има право да произнася присъди в тази пиеса. Кой има право на себеприсъда и кой има право на обвинение по отношение на другите. Всеки има право на себезискване, но кой раздава присъдите във финала на пиесата.

Става дума за това, че тук няма да се води следствие. Венелин Пехливанов показва великолепно развитие като актьор, но тук играе като следовател. Всеки започва със съзнанието за вина и мисля, че целият му образ трябва да се развие по друг начин и Венко ще го направи за един час. Защото ако той започне с чувство на вина тогава целият тласък на пиесата отива в друга посока, а не разпитва кой е виновен и кой не. Той е със съзнанието за собствената вина, а в тези части, за които говоря, започва да изчезва съзнанието за себевиновност и всички започват да трупат за свое оправдание и по посока само на един човек — на Савата. Тук е нужно да има себеразнищване — когато всеки отива срещу всеки, но отива и срещу себе си. Ако някой има право да раздава присъди трябва само от негово име да стане присъдата. В този смисъл има нещо, което тук липсва и то точно това себеприсъждане...

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Асен Миланов каза, че това не е следствие, а изповед. Цялата пиеса е една изповед.

АСЕН МИЛАНОВ:

Без него никога няма да разберем какъв е Венелин Пехливанов, дали играе така или не – без Ухото нямаше да разберем, защото те се позоваваха на него. Първа част завършва именно с това кой после и какво ще носи. Той ги обвинява и това е най-хубавото нещо. От този никакъв излезе най-голямото обвинение и не защото той обвинява, а защото е трагизъм. Казах, че той няма накъде и няма вече какво, той трябваше непременно да ги злепостави и ги злепостави в това разнищване на нещата. А и ако жената не си каже това как ще разбереш, за какво е да си само по повърхността.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

Думата изповед ми харесва много повече от следствие и мисля, че позицията на Ламбрев трябва да бъде засилена накрая.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Харесва ми как Ламбрев тръгва да научи една истина и как истината се отричи и стана неуправляема в желанието им да я възстановят.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Николай Хайтов.

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ:

Казахте, че за вас е шанс, че сте попаднали на мен, но и за мен беше естетическо удоволствие да работя с Крикор Азарян.

Вие сте видяли последния вариант, който беше обсъден на Художествен съвет, който беше изработен също с неговото при-

съствие и намериха място ценните нюанси, които той ми внуши. След това се получи предложение от него и художника да приемем новата форма – да го включим в рамката на това следствие или изповед – според мен изповед е по-точно – за да стане то по-динамично, което е един принос. Разбира се, не може човек докрай да знае какво би се получило при същите сили, с това въодушевление, дарби и таланти, ако беше направено по стария и опростен вариант на пиесата.

Каза се, че в тази постановка има магия. Има или не, но и с недостатъците си тя ще върви. По-полезно е ако кажа мнението си по критичните бележки, които бяха отправени, за да се усъвършенствува представлението. Няма съмнение по отношение на декира, че долу трябва да бъде земя, а горе мечтата. Долу трябва да бъде земята, която усещаме и от литературата, която е в сърцето и главите ни. Това трябва да бъде, а не кална земя. Не мога да приема тези черचेвета, непрекъснато се страхувам, че някой ще се препъне в тях и ще развали всичко. Това е напълно излишно и то е останало само между художника и режисьора, които са повярвали, че то може нещо да символизира. Нищо не символизира и пречи за контраста между земята и небето, казано условно. Това ще трябва да се преодолее – има две площадки, на които да се разиграва действието. Изведнъж ще престане всяко недоверие и този непрекъснат страх, че някой ще падне на сцената. Едно дете не случайно падна там. Вие сте театрали, за вас всичко е ясно, но утре ще дойдат хора нормални, с нормални възприятия и задължително трябва да се съобразим с тях.

Второ, трябва да сме наясно с тази условност. Според мен тя е напълно излишна при това реалистично изпълнение, което внушава истинност, убедително е, а и начина, по който се изпъл-

нява. Например, Витка в тази напрегната сцена си прави някакви условни движения, следя й движенията, не мога да разбера какво прави и забравих да слушам какво говори на брат си. Тя ще развали удоволствието на зрителите, които повече ще гледат какво ли прави тази жена.

Защо е необходима тази условност и защо в едни случаи я има, а в други не? Той влачи тази пушка, а дамаджаната, от която пие Горчо, я няма, а след това поднася на Ламбрев едно шише. Ако вървим по тази линия въобще да няма нищо. Това трябва да се ликвидира, необходими са малко предмети и те трябва да са си на мястото.

За втората част на пиесата много е прав др. Кабакчиев, когато каза, че втората част пада. Това се усеща още в началото. През цялото време слушах кой какво ще каже на този Художествен съвет и тук се каза истината за постановката и пиесата. Едно от изискванията беше, че във втората част на пиесата нещата трябва да се съгъстят. Сега си мисля, че това, което писах за Мария Комбито е в излишек. Трябва това да се сведе до минимум, защото и аз се притеснявам от себе си защо съм го написал. Комбито е с една фиксидея, която работи в главата на една иначе земна жена – фиксидея в нашите глави. Някъде съм изтървал аз и след това съм подвел останалите. Но още има време да се поправи.

При Мамалев – и в неговото има нещо вярно – има една сцена, която трябва да остане и това е финалният акорд, когато показва сърцето си и виждаме човека, дошел до една истина и за себе си и за останалите – това трябва да остане. Но преди това имаше паразитни повторения, които могат да изчезнат и ще се изчисти действието.

Друго нещо това е поднасянето на този курбан, на този ритуал, това стълпотворение на сцената не е съвсем убедително,

защото видяхме, че това са една шепа хора и остана празна илюзия, че отзад има хора. Ако трябва да остане поднасянето на жертвения дар ще трябва да се направи така, че и отзад напират да влязат, но няма къде вече, за да спасим илюзията на зрителите, че отзад има още хора.

АСЕН МИЛАНОВ:

Да се помисли това да бъде в първата част на празника, а втората част да започне направо с това какво става.

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ:

Убеден съм в това, че трябва да бъде в началото, но друг е въпросът дали да го оставим. Сега виждам, че никой не е разбрал защо Горчо хвърля тази маска. Горчо не е съгласен с цялото ръководене на сценария, защото не се говори за покойния Марков. За съжаление аз не съм го подал в пиесата и затова не са го направили. Трябва да отпадне, защото отклонява вниманието от фокуса на въздействието, на това, което идва от сцената.

Във втората си част действието ще трябва да бъде съгласно.

За финала – каза се, че е малко литературен. Люцканов беше прав, че след великолепния монолог на Савата, който казва в края: и ти, бе, пък и ти, другарю Ламбрев... след като и за себе си платих и наплатих... и се умълчава и започва чуруликането на пилетата, след това изгълмя тази картеница и това ги подсети да станат – ето тук ако спре с една отшумяваща музика, то няма нужда от повече приказки. Още на първата репетиция др. Татяна Масалитинова го почувствува и се препъна в тези реплики. Виждам нейното неудобство. Ако решим да завършим с нея, то тогава да отсечем репликите дотам, където каза Асен Миланов, че са дошли да говорят за някого, който не е между тях.

АСЕН МИЛАНОВ:

Втората част трябва да започне с това, че поменават умрелия. Иначе всичко друго е интродукция, която забавя действието.

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ:

Почувствувах, че непременно трябва да преодолеем този спад на финала. Това може да стане само със съгъстяването и с махането на паразитните сцени първо като драматургия подадени и след това осъществени. Ние сме се събрали да видим как точно това ще ни се види завършено, а то по усет се долавя.

Говори се, че в изкуството няма обективност и че няма обективни критерии. Но като ви слушам виждам, че много неща се повтарят с вашите усещания, което означава, че има обективност. Това ме насърчава, че когато седем души кажат едно и също нещо значи работата е такава.

Работил съм с много режисьори, но работата си с Крикор Азарян виждам като голямо преживяване и аз много научих от него в сътрудничеството ни.

Направиха се забележки за облеклото, които са прави. Облеклото на младата учителка е невъзможно – не виждам защо трябва да бъде такава, там тя не може да бъде такава. Облече ги както хората, както се движат всеки ден. Ламбрев като че ли идва от модно ревю, ботушите на Марков също са като че ли никъде не е стъпвал.

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Комбито не е облечена според сезона...

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ:

Подчерта се, че в началото не се чува, музиката трябва да се намали. Ако се пропуснат репликите в началото няма и до последната картина да се влезе в смисъла. Говореше се и тихо и

не се чуваше. Нарочно седнах по средата на салона.

Харесвам музикалния фон, но нека бъде по-нисичко, за да не се загуби нищо от текста.

За втората сцена на Борисова с Марков – нещо се загуби и не поради промяната на Борисова, която си остава същата, която изигра същите неща в по-предишната сцена – вярно е, че онази сцена е по-силна драматургически от втората, но тук тя онова, което каза, го каза по-набързо. Ако трябваше повече паузи, както той направи с монолога за красотата на градината.

Накрая монологът на Марков – повече от Велко Кънев не може да се иска – не стигна до средата на залата звуково, а да си остане със същия емоционален заряд, който има – трагичен и съдържан.

Разбира се, в крайна сметка режисьорът ще има контрол върху всичко, което ще кажа.

За контраста на земята художникът го има в своя замисъл това нещо да го изведе докрай по този начин. Тази черешова градина си я представлявах повече велелепна, с повече цвят и блясък. А виждаме как формата деформира усещането за всичко, което става на сцената и го препраща в една посока, която не е вярна. Това не е пиеса на безизходицата – поне така е мислено и почувствувано.

Вярно е това, което се каза за плашилото – на едно място имаше текст от Марков за плашилото, че от хилядолетия тези плашила са пазили хляба на човека. Сега то стърчи, но като символ ще го възприемем много по-точно и по-силно, ако внесем няколко думи за него.

За името мислих докато говорихме – "Празникът" е двусмислено, не е случайно поставено. Радваме се за постигнатото,

а за празника има някои неща, които не са за празник — значи и контраст има. А и както се вижда премиерата на постановката ще се окаже празник и за театъра.

Радвам се, че имах щастливия случай да попадна на този театър, обогатих се във взаимната работа с режисьора, обогатих се и от този истински Художествен съвет.

Благодаря за това, което се каза и в минус, и в плюс, защото съм сигурен, че то ще помогне за извеждането на нашата работа докрай.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Крикор Азарян.

КРИКОР АЗАРЯН:

Искам да благодаря на всички, които се изказаха и откровено казано не съм предполагал, че това, което правим, ще даде повод не само за толкова интересни мисли. Много време бях член на Художествения съвет на театъра, но за първи път видях най-благородни амбиции и чувства, влизане и в конфликт все в името на това да се защити по-доброто намерение. Вместо днес да си отпочиваме стоим тук, спорим, караме се и се стремим да помогнем това представление да стане по-хубаво.

Това, което гледахте днес, е още сурово и трябва да ви кажа, че по-голямата част от бележките, които се направиха — имам пред вид началото и началото на втората част и последната сцена след взрива — това са най-суровите места. Последната сцена не е поставена — там ще трябва да влизат хора от празника. То не е осмислено и оттук и спора за необходимостта... Може би сте прави, но аз като режисьор не съм виждал нещата в тяхната защитена форма, за да кажа, че всичко е направено, че нищо повече не може да се направи и въпреки не е това, трябва да се съкрати, трябва да се прекомпозира нещо. А и поради състоянието ми няма

да мога да видя това нещо преди да се играе като представление.

Моля за извинение и да не смятате за подценяване на нито едно от предложенията и препоръките, които се направиха. Ще имам само една репетиция със състава, а повдигнатите въпроси, колкото и да се повтаряха, това са много сериозни препоръки, принципи, при положение че няма да бъде на всички репетиции, те са абсурдни за реализиране. Днес ще помисля много сериозно върху тези неща и утре ще проведа репетицията с Младенов и каквото установим по време на репетицията ще поправим някои от нещата, но ако нещо не успеем не бива да оставате с впечатление, че сме останали глухи към вашите препоръки.

Искам да кажа няколко думи за състава. За мен беше истинско удоволствие. След "Последен срок" не съм имал по-приятни репетиции. Поради това, че работихме с Хайтов по-дълго време, също и с Младен, затова много по-рано бяхме влезли в тъканта и дойдохме сравнително подготвени на срещата с актьорите и бързо завоювахме доверието им. За фантастично кратки срокове постигнахме резултати на една не много лесна пиеса. Онова, което беше амбиция, че тези актьори имат възможности, предложено им е в пиесата да се изявят в една друга светлина, за което се спомена от много изказали се, че ги виждат в друга светлина, на това най-много се радвам, че тази амбиция в по-голяма или в по-малка степен се реализира.

За сценографското решение – с Младенов работя много отдавна и трябва да ви кажа, че за мен сценографското решение на Младенов като цяло е едно от най-интересните, които съм имал като възможност да ми бъде предложено в нашата съвместна работа. То е толкова интересно, че дори за мен, който съм дългогодишен партньор с него, имам чувството, че е малко пред мен от това,

което мога да осмисля.

Може би има нещо вярно в това, което казахте за терена и то точно за онази предна част, която е между авансцена и двете горни площадки – за тези черчевета, за които стана въпрос. Може би те щяха да бъдат защитени художествено, но понеже тези дупки много късно станаха и актьорите не успяха да ги овеществят. Мисълта ни беше земята, на която стъпват, да ври от спомени, от живи погребани истини.

След като смятате, че този подтекст не стига до зрителя ние ще помислим за терена, за тази предна част, да се опрости повече и да се мине към това, за което говорите.

Що се отнася до целия просpekt, за онази образна стойност, която тя носи, не съм съгласен с тези неща, които тук се говориха. Обстоятелствата, които авторът предлага, са изключително трудни. Опитайте се да направите черешова градина на сцената и ще видите с каква невъзможност ще се сблъскате и то след като Питър ^{Бруку} е правил вишнева градина или градина с брезички в Чехова пиеса. Да се намери образното решение, да се намери метафората на това нещо, което е във всички нас, но ние не го виждаме, ние се разминаваме с онова, което съществува като духовна еманация във всеки един, но ние не го забелязваме – мисля, че това е една изключително интересна находка. Може би прекалено долу гледаме на терена, за да видим всичко.

Що се отнася до това да се използва по-богатото осветлението, може би в това има истина и то трябва да се провери.

Много се говори за боравенето с въображаемите предмети или условните действия. Мисля, че тук много по-просто могат да се решат нещата. Теренът дава възможност например под капациите да има телефон, вдигаш капака, изваждаш телефона и говориш, или изваждаш дамаджана. Предметите, с които ще се борави, могат да

бъдат скрити и да се откажем от въображаемите.

Защо толкова сме се запънали за тези въображаеми предмети? Искахме друга стойност да вложим в тези предмети. Нас ни изумяваше такъв факт, че от Марков е останала раницата. Представете си: влиза и започва пиесата – Витка е с раницата, Савата държи една ловна пушка и никакъв друг предмет. Малко по-късно Ламбрев пита това не беше ли раницата на Марков. Те са дошли в село от града, взели са някои предмети и оттам започва разговора как е станала тази работа. Има една раница, едно шише, което като отвориш и излиза духът на миналото, духът на онова, което е спомен. Нас ни се искаше от тази раница и от тази пушка да стане онова голямото. Тук се запита как така стана, че това шише, за което Горчо казва: който има шише да отлее за Марков, който не е между нас, е с памид с каберне, дава го на Ламбрев, който отлива и пие. След малко влиза в спомена и същото шише го дава на Марков. Искахме предметите да живеят извън времето, както, за съжаление, става и в живота – отиде си човекът, а предметите остават. Искахме този живот на предметите в съотношение на живота на хората да огледаме. Стремяхме се да има малко предмети: една пушка, раница и едно нелепо прасенце – човекът си е отишел, а това нелепо прасенце, заради което станаха истории и разprávии, и това прасенце седи като идиотски сувенир.

Никои от вас не говори за тези работи, но това за съжаление не е достигнало до вас...

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Едни имат поетичен смисъл, а другите не получават този смисъл...

КРИКОР АЗАРЯН:

Затова искахме всички онези предмети, които не играят

в този свят, като телефон, машина, чаши, чинии, плакати, бои, дамаджани, да ги няма, а да остане от спомените онова, което е било в раницата.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

Това го имаш в решението, много ти е красива мисълта, но не стига, за съжаление, до зрителя.

КРИКОР АЗАРЯН:

Ще помоля др. Хайтов да напише едно-две изречения да каже Ламбрев на Витка и тя да отговори, че сега са дошли в село и да ги приберат тези работи.

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ:

Готов съм да напиша това нещо...

КРИКОР АЗАРЯН:

За последната сцена след взрива – тя е сурова. Вярно е, че по обстоятелства нещата вече са казани или се подразбират, но поради това че са сурови невярно се казват, с неверна характеристика на взаимоотношенията и излизат като обстоятелства, излизат като информация. Затова тук се спори изповед ли е, следствие ли е, обвинение ли е или самообвинение. А тук нещата трябва да бъдат много точни. Струва ми се, че тук трябва да се стигне до такъв накал на взаимоотношенията, че трябва да прозвучи страшно, несправедливо, когато Витка обвинява Савата, обвинява брат си. Ние видяхме, че братът е вършил това заради доброто на сестра си. Тук нещата трябва да бъдат много сложни и не бива да се приема, че Витка най-после си отвори устата, за да каже една истина за брат си. Не е така – много по-сложни са нещата, за да се дойде едва ли не до общото мнение, че Савата в края на краищата е най-големият виновник, а Савата да има правото да каже, че не стоят така нещата.

Мисля, че пиесата трябва да завърши дотук. Тези хора са започнали следствието, за да докажат своята невинност при общото осъзнаване, че има нещо нередно в това, което е станало с Марков. Всеки трябва да тръгне от това, за да докаже своята невинност в общата вина, за да стигне до крайния извод за собствения си вина по отношение на Марков. В това аз да почна нещо и да стигна до това, че да призная вината си, е празникът. Празникът е в моето човешко, морално, нравствено извисяване, че признавам своята вина, тръгнал съм от едно, а стигам до друго.

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ:

Празникът е победа на човешкия дух.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Проведеното обсъждане в Художествения съвет говори, че имаме среща с едно интересно произведение на нашия театър, възбуждащо полемика, мисли, спорове. Това е най-хубавото и най-вярното указание, че произведението поема път към една голяма и сериозна сполука за нашия театър.

На първо място това се съдържа в проблематиката, която е много интересна, съвременна проблематика, кръвно свързана с развитието на нашия съвременен живот и особено в нашето съвременно село. Оттам идва и целият този барут, който се съдържа в произведението, който минава и в постановката. Сигурен съм, че тази проблематика ще ангажира и вниманието на нашия зрител. При това имаме работа не с едно хепиендско решение на тази сериозна, трудна и тежка проблематика на нашето съвременно социално развитие, а имаме работа ^{свс} ~~напълно~~ сериозно и задълбочено отношение към нея. По това няма спор, че имаме среща с един герой, който в литературен аспект не е откритие – това е героят от типа Дон

Кихот. Това е положителен герой, образ на един селски партиен секретар, хора, които носят много на своите плещи и на които много дължи нашата страна в съвременното социално-икономическо развитие. Говоря социологически, но това е необходимо и задължително за тази проблематика, с която ние се занимаваме, с която се занимава Народният театър "Иван Вазов". ~~Видяваме~~ ~~като~~ ~~се~~ ~~обърнем~~ ~~към~~ ~~такава~~ ~~проблематика~~ ~~и~~ ~~съвременна~~ ~~пиеса~~ ~~става~~ ~~интересно~~ ~~в~~ ~~театъра~~, но веднага трябва да кажа, че не можем и не поемаме рискове с автори от всяка категория. Смятам, че тази линия, която провежда театърът, да запазва за себе си писатели от високата категория в нашата литература и драматургия е правилна. Казвам го, защото много ни критикуват, че не работим със съвременни автори и български драматурзи за съвременната българска пиеса. Има достатъчно театри в София, които да поставят първи такива пиеси и ако ни харесат ние ще ги направим тук на по-висока степен.

Съвсем конспективно ще се изкажа – струва ми се, че много се викаше в пиесата, което отдавам на факта, че не са достатъчно улегнали нещата. За финала се каза, че трябва да бъде уточнен и най-правилно е да се спре репликата на Татяна Масалитинова до момента, от който започва да става обяснителна и излишна с оглед на всичко, което сме наблюдавали и сме почувствували преди това на сцената.

Отбелязъл съм също боравенето с условните предмети и това, което обясни режисьорът, е много интересно, но не се долавя от зрителя, на когото не е много ясно какво става, въпреки че това съществува в ретроспективните сцени, а другото е в това, което става в момента. Ако се постигне това, което каза режисьорът, то аз съм за тази условност, ако се постигне тази яснота за зрителя.

Много внимание в пиесата е отделено на Комбито и Патравото – не толкова в драматургията, колкото в постановката. Мисля, че това не е основателно. Има ширини, които трябва да бъдат постеснени и орязани.

Тук се намира и този пасаж, за който говореше Кабакчиев – това са обяснителни неща, които трябва да се прецизират и уточнят, за да се получи по-добро темпо във втората част на представлението и да се избегнат повторения, които са излишни или акценти върху неща, които не са толкова съществени.

Относно декора и костюмите – когато се приемаха от Художествения съвет имаше разговори по сполуката им и някои неща, които не се приемаха. Видях в ателието два костюма – на Комбито и Патравото. Разнобоят по костюмите е основателен, тъй като нашето село е неясно костюмирано и облечено и е основателно да възникнат такива спорове. Тук се направиха редица бележки, но от целия персонаж младата учителка е единствената бяла врана в пиесата и в постановката. Отначало я бяха облекли цялата в едно пембяно, на което възразих, тъй като тя е човек, който е кандидатствувал във ВИТИЗ и отива за една година в едно село, за да е работила осем месеца, които са ѝ необходими за повторно кандидатствуване, и нямайки какво да прави ще се облича така, че да вземе ума на онези хора в селото. Но не бива да се отива в крайност и възразих за костюма. Взаимоотношенията ѝ с Марков са в драматургията и от това трябва да се изхожда и бележката, която направи др. Хайтов, има своето основание.

За терена съм съгласен с преобладаващата част на изказалите се и тази на автора, че този терен не е приемлив. Тук не става въпрос за едно село, което е умряло – тук става дума за едно село, което се бори за живот и не е толкова задължително

да търсим спомените в черчетата и другите елементи. Мисля, че теренът трябва да бъде значително по-земен и да се отива към тази фактура, която е и един поетичен символ, за да бъдем в унисон с духа и атмосферата на цялото произведение.

Искам да обърна внимание на постановъчния екип, че много държа да се направи така, че тази пиеса да можем да я показваме в провинцията. Предупредих за това в началото. В провинцията не навсякъде има големи сцени, а театърът има задачи, които са свързани с неговата политика и те трябва да се решават и с такива произведения.

Благодарен съм на режисьора, че въпреки случилото се с него присъства днес, ще бъде и утре тук. Той ще има възможност да помисли какво трябва още да се направи и утре на репетицията ще направи всичко, което той сметне за възможно и необходимо. Много моля др. Младенов също да присъства утре, защото режисьорът след тази репетиция едва ли ще има възможност да дойде до премиерата.

Категорично и твърдо можем да се придвижим към премиерата, тъй като обратното ни застрашава с много опасности. Режисьорът ще каже в кои дни какви репетиции ще има. Представлението във вторник ще падне, в понеделник ще се репетира. Бих помолил и автора също да присъства, за да види как се развиват нещата. Той проследи дискусиата на Художествения съвет и има точни претенции към някои неща.

В заключение искам да приветствувам влизането на Хайтов в Народния театър по един такъв сполучлив и успешен начин. Сега изразявам своето удовлетворение и увереност, че Хайтов влиза успешно и талантиво в Народния театър.

Изразявам адмирации и към режисьора Крикор Азарян за

неговата великолепна работа с актьорите.

Изказвам благодарност на целия актьорски състав, който наистина в един кратък срок и с всеотдайност се е отнесъл към решаването на една много трудна задача на наша сцена, каквато е поставянето на едно ново произведение с тематика, която не се среща никъде по нашите театри. Това са неща, които могат да прозвучат и много фалшиво и невярно.

Имаме среща с едно талантливо решение на талантливия материал на Хайтов. Пожелавам на автор, режисьор и актьори "На добър час"!

Закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 16 часа и 5 минути/

Стенографф:

/Р. Райчев/

ДИРЕКТОР:

/Д. Фучеджиев/